

בית משפט השלום תל אביב-יפו

א 38175/03

שדה ב. לב

תאריך פתיחה: 12/06/03

סוג עניין: 159 סדר דין: רגיל

בבית משפט השלום

בתל - אביב - יפו

יורם שדה, ת.ז. מס' 08516734

שמענו ברח' זכרון קדושים 3, יפו

ע"י ב"כ עוה"ד שמואל ליאור ו/או גדי בר-און

שמענו ברח' היצירה 3 (בית ש.א.פ), רמת-גן 52521

טלפון: 03-6134436, פקס: 03-6134463

התובע

- נ ג ד -

1. **שמעון לב**, ת.ז. 57734675

2. **מיכל יקל-לב**, ת.ז. 58734427

שניהם מרח' זכרון קדושים 6, יפו

ע"י ב"כ עו"ד יצחק בוכבינדר

שמענו ברח' מודיליאני 14, תל-אביב 64687

3. **יצחק כהן**, ת.ז. 53896254

שמענו ברח' רבנו חננאל 21, תל-אביב 66076

הנתבעים

מהות התביעה: כספית (לשון הרע)

סכום התביעה: 1,000,000 ש"ח (לצרכי אגרה בלבד)

כתב תביעה

הצדדים

1. התובע הינו בנו של מפקד הפלמ"ח, האלוף יצחק שדה. התובע מתגורר ברציפות מאז שנת 1949 בבית שבו התגורר עם אביו המנוח, והמצוי בבעלותו. לבית צמוד גן מטופח, שאותו נטע במו ידיו וגידר האלוף שדה, ובו הוא גם הציב את קרון הפיקוד ששימש אותו בניהול קרבות מלחמת העצמאות, וכן אבן זיכרון לאחד ממפקדי השיירות לירושלים, שבילי אבן ירושלמית, ספסלי אבן, מימצאים ארכיאולוגיים. כמו כן חצב יצחק שדה מדרגות שהובילו מן הגן לחוף הים, ובסופן הוא הציב שער (להלן: "גן הזיכרון").

מאז מותו של האלוף שדה (בשנת 1952) ועד היום נשמר הגן במתכונתו המקורית, והבית והגן משמשים אתר הנצחה לאומי למורשתו של יצחק שדה. התובע ובני משפחתו ממשיכים לטפח ולשמר את הגן, שהפך לגן זיכרון, המהווה חלק בלתי נפרד מאתר הנצחה היסטורי בעל חשיבות לאומית. משפחת שדה מעמידה את בית יצחק שדה (שהינו כיום ביתה הפרטי) לרשות הציבור לביקורים ללא תשלום.

2. הנתבעים הינם שכניו של התובע, שרכשו לפני כחמש שנים בתים ברח' זכרון קדושים ב'פו. הנתבע 3 מעולם לא התגורר בבית שרכש.

לשון הרע

3. בשנת 2000 או בסמוך לכך החלו הנתבעים להפיץ את דבר הדיבה השקרי, שעיקרו כי הגן המשמש כיום להנצחת יצחק שדה כלל לא הוקם על ידי יצחק שדה, ולא היה קיים כלל בתקופתו, וכי טענותיו של התובע בעניין זה הינן שקריות. הנתבעים הפיצו דברי דיבה אלה בקרב מספר רב ביותר של גורמי מימשל ומימסד, בקרב גופים ציבוריים וממלאי תפקידים רשמיים, וכן בעיתונות ובאוזני אנשים פרטיים רבים, בעיקר בשכונת מגוריו של התובע.

מדברי הדיבה שפרסמו הנתבעים עלה, כי שטח המקרקעין שבו נמצא כיום גן הזיכרון היה כביכול במשך שנים רבות לאחר מות יצחק שדה שטח פתוח, אשר שימש את תושבי השכונה כשביל גישה לים. לדברי הנתבעים, התובע פלש לשטח זה בתקופה מאוחרת, והשתלט עליו בתואנת שווא, ולפיה המקום גונן וגודר קודם לכן על ידי יצחק שדה ז"ל, וזאת לדבריהם על מנת להפיק ממעשה המירמה רווח כספי אישי תוך ניצול ציני של זכר אביו.

הנתבעים ניהלו נגד התובע מסע דיבה שיטתי זה בניסיונם לסכל חתימת הסכם חכירה בין התובע לבין מינהל מקרקעי ישראל בנוגע לגן הזיכרון, ולגרום להפקעת גן הזיכרון, שהוא מפעל חייהם של התובע ובני משפחתו, מרשות התובע.

האמור מפורט בהרחבה להלן.

4. בחודש דצמבר 2000 כתב הנתבע 1 למר ירון ביבי, מנהל מחוז תל-אביב של מינהל מקרקעי ישראל את הדברים הבאים:

"...כמו כן הם מגדלים שיחים עבותים וחוסמים את הנוף לים... בטענה שזה היה הגן של יצחק שדה, אף שיש לשכנים תמונות ועדויות שהמצב בעבר לא היה כך. קשה להשתחרר מהרושם החזק, שנתמך על ידי הרבה סימנים בשטח, שיוורם שדה וזיוה יריב מנצלים בצורה צינית את המורשת וזכרו של יצחק שדה על מנת להשתלט על השטח המדובר".

העתק המכתב מצורף לכתב התביעה כנספח "א".

5. ביום 7.5.01 או בסמוך לכך כתב הנתבע 1 מכתב שמוען לראש עיריית תל-אביב מר רון חולדאי, למבקר המדינה כבוד השופט אליעזר גולדברג, למנהל מינהל מקרקעי ישראל מר שלמה בן אליהו, ליועץ המשפטי לעיריית תל-אביב עו"ד אחז בן ארי, ליו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב מר מיכאל רועה, לשר התשתיות מר אביגדור ליברמן, למנהל מינהל התכנון במשרד הפנים, לפרקליט מחוז תל-אביב מר יעקב כהן, לעו"ד הדס עובדיה מפרקליטות מחוז תל-אביב, לעו"ד מרים רובינשטיין מפרקליטות המדינה, וכן הוא שלח העתקים לחברה להגנת הטבע, לעמותת אדם טבע ודין, לתנועה לאיכות השלטון, לעיתון גלובס ולעיתון העיר.

במכתבו כתב הנתבע 1 לנמענים הנ"ל:

"בידוע לתושבי הסביבה ולחתום מטה, שמדובר בפלישה גסה לשטח ציבורי, שמעולם לא הועברו זכויות ליצחק וליוורם שדה, אלא נעשה שימוש ציני בזכרו של יצחק שדה על מנת לקבל זכויות בשטח על חשבון הציבור שלא נדין. למעשה, במצב הקיים מזה שנים משפחת שדה מרחיבה את

שטח הגן הפרטי, מגדרת האיזור ולא מאפשרת כניסה לשטח הציבורי...
השכנים ותיקי הרחוב ישמחו להעיד כיצד הורחב שטח הגן בשנים
האחרונות כולל בחודשים האחרונים".

ובהמשך הוא מוסיף:

"... האם זו סיבה להחכיר שטח על הים לאדם שכבר ציפצף על החוק? גן
הזיכרון ליצחק שדה מעולם לא הוכרז, וגם אם היה מוכרז ככזה היה אמור
להינתן לגוף ציבורי, ובוודאי לא לאדם פרטי שלמעשה פלש לשטח שלא
כדין, והינו בעל אינטרס פרטי נדלני להשבחת ערך ביתו".

וכן:

"כמו כן אני מרגיש נפגע מעצם ההשתלטות וגידור השטח בפועל מזה זמן
רב".

העתק המכתב מצורף לכתב התביעה כנספח "ב".

6. ביום 22.7.01 או בסמוך לכך כתבו הנתבעים (ביחד עם אחרים) מכתב שמוען למנהל
מחוז תל-אביב במינהל מקרקעי ישראל מר ירון ביבי, ליו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה תל-אביב מר מיכאל רועה, ליו"ר ועדת הביקורת בעיריית תל-אביב
גבי גילה הרץ, לעו"ד עמית ברכה מעמותת אדם טבע ודין, ולאריאל קפון מנכ"ל
עיריית תל-אביב.

במכתבם כתבו הנתבעים לנמענים הנ"ל:

"במהלך שנות הששים והשבעים לערך ובמשך כשלושים שנה לאחר מותו
של יצחק שדה שטח הגן הנדון היה שטח פתוח ולא היה בו כל זכר לגן.
עובדות אלה עומדות בסתירה לטענות יורם שדה לפיהן כל השטח נמסר
לאביו יצחק שדה אשר הקים את הגן במו ידיו" (ההדגשה במקור – ג.ב.).

העתק המכתב על נספחיו מצורף לכתב התביעה כנספח "ג".

7. ביום 26.7.01 או בסמוך לכך כתבו הנתבעים (ביחד עם אחרים) מכתב שמוען
למנהל מחוז תל-אביב במינהל מקרקעי ישראל, מר ירון ביבי, לראש עיריית תל-
אביב מר רון חולדאי, ליו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב מר מיכאל
רועה, ליו"ר ועדת הביקורת בעיריית תל-אביב גבי גילה הרץ, ליו"ר סיעת הירוקים
בעיריית תל-אביב מר פאר ויסנר, לפרקליטת המדינה גבי עדנה ארבל, לפרקליט
מחוז תל-אביב מר יעקב כהן, לעו"ד הדס עובדיה מפרקליטות מחוז תל-אביב,
לעו"ד עמית ברכה מעמותת אדם טבע ודין, לחברה להגנת הטבע, למבקר המדינה,
ולמנכ"ל עיריית תל-אביב מר אריאל קפון.

במכתבם כתבו הנתבעים לנמענים הנ"ל:

"תקופה ארוכה לאחר מותו של יצחק שדה הנאמדת בשלושים שנה בקירוב,
השטח היה פתוח למעבר חופשי של הציבור. תושבי השכונה והסביבה היו
נוהגים לבלות בשטח הנדון ולרדת לים בשביל גישה שהיה במקום"
(הדגשה במקור – ג.ב.).

וכן:

"ותיקי השכונה עומדים על דעתם, כי הגן במתכונתו הנוכחית לא היה קיים
בשנות הששים והשבעים".

וכן :

"בתקופה מאוחרת יותר החלו יורם שדה ואשתו לגנן את השטח הנדון. השטח נחסם למעבר ע"י שיחים שנשתלו...".

העתק המכתב על נספחיו מצורף לכתב התביעה כנספח "ד".

8. ביום 19.8.01 או בסמוך לכך כתבו הנתבעים 1 ו-3 מכתב שמוען למחלקה לפניות הציבור בעיריית תל-אביב, למהנדס עיריית תל-אביב ולמר ירון ביבי.

במכתבם כתבו הנתבעים 1 ו-3 לנמענים הנ"ל:

"**יורם שדה גידר את הקרקע** באופן שהגישה לקרקע אפשרית אך ורק מחצר ביתו. הוא ייסד בה גינה משפחתית המשמשת אותו ואת באי ביתו באופן בלעדי".

העתק המכתב מצורף לכתב התביעה כנספח "ה".

9. יצוין, כי בעקבות המכתב מיום 19.8.01 המשיכו הנתבעים 1 ו-3 ופנו למנהלת המחלקה לפניות הציבור בעניין זה גם בתאריכים 13.1.02 ו-10.4.02.

העתקי המכתבים מצורפים לכתב התביעה כנספחים "11"-"21".

10. במועד לא ידוע בשנת 2000 או לאחר מכן כתב הנתבע 1 מכתב שמוען למינהל ההנדסה בעיריית תל-אביב, ושהעתקיו נשלחו לדובר עיריית תל-אביב וליועצת המשפטית של עיריית תל-אביב.

במכתבו כתב הנתבע 1 לנמענים הנ"ל:

"האם העירייה מודעת שדיירי הבית מר יצחק (צ"ל יורם - ג.ב.) שדה וגברת זיוה יריב **השתלטו על כל השטח ממערב לבית**".

העתק המכתב מצורף לכתב התביעה כנספח "ז".

11. נוסף על המכותבים במכתבי הדיבה, הופצו מכתבי הדיבה לגורמים נוספים. כך למשל, קיבל המשרד לאיכות הסביבה אחד או יותר ממכתבי הדיבה, ובעקבות זאת פנתה לתובע ראש ענף פניות הציבור, וביקשה התייחסותו לנושא מכתבי הדיבה, קרי להתנגדות הנתבעים להסכם חכירה בין התובע לבין מינהל מקרקעי ישראל.

העתק המכתב (מיום 24.10.01) מצורף לכתב התביעה כנספח "ח".

12. בנוסף על כתיבת מכתבי הדיבה הנ"ל הפיץ הנתבע 1 את דבר הדיבה גם בעל-פה פעמים רבות, בין השאר גם בקרב קבוצות מאורגנות שבאו לסייר באתר ההנצחה.

לדוגמה, ביום 19.7.01, פנה הנתבע 1 לקבוצת מבקרים, שביקרה בגן יצחק שדה במסגרת הסיורים המתקיימים במקום לעתים קרובות, ואמר להם כי המקום המוצג בפניהם כגן יצחק שדה הינו למעשה מקום שהתובע פלש אליו והשתלט עליו שלא כדין.

במקרה אחר השתתף הנתבע 1 בישיבה של עמותת יפו יפת ימים, שהתובע היה בין מקימיה ובין הפעילים הבולטים שבה, וחזר על טענתו כאילו התובע פלש למקרקעין ממערב לביתו שבהם מצוי גן הזיכרון, והשתלט עליהם שלא כדין.

13. יתר על כן, הנתבע 1 פנה לעיתונאי משה ליכטמן מן העיתון גלובס, והפיץ גם באוזניו את דבר הדיבה השקרי, כאילו התובע פלש למקרקעין ממערב לביתו שבהם מצוי גן הזיכרון, והשתלט עליהם שלא כדין. עקב כך פורסמה ביום 11.3.01 כתבה בעיתון גלובס, בה נאמר בין היתר, כי התובע "גידר את החלקה".

יוצא אפוא, כי הנתבע 1 הביא את דבר הדיבה לאמצעי התקשורת, וגרם בכך לפרסומו.

העתק הכתבה (מיום 11.3.01) מצורף לכתב התביעה כנספח "ט".

14. המעשים כאמור לעיל מהווים הוצאת לשון הרע על התובע, לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965, בהיותם עלולים להשפיל את התובע בעיני הבריות, לבזותו ולעשותו מטרה לשנאה, לבזו וללעג מצידם.

כמו כן יש בפרסום כאמור משום עוולת שקר מפגיע, כאמור בסעיף 58 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש), התשכ"ח-1968.

הנזק

15. מסע הדיבה השיטתי שמנהלים הנתבעים כנגד התובע הציג את התובע בפני כולי עלמא כשקרן וכרמאי, כגזלן קרקעות, וכנוכל ציני המנצל את זכר אביו לשם השתלטות על המקרקעין שבהם מצוי כיום גן הזיכרון, הגם שאין להם כביכול ולא כלום עם יצחק שדה.

חמורה במיוחד העובדה, כי חלק מנמעני הדיבה היו אנשים וגופים שהכירו היטב את התובע, שקיימו עימו קשרים ושיתפו עימו פעולה במאבקים ציבוריים שונים (כגון החברה להגנת הטבע, עמותת אדם טבע ודין והמשרד לאיכות הסביבה). הנזק שנגרם אצלם לשמו הטוב של התובע היה חמור במיוחד, ובכלל זה נפגעו ללא תקנה המוניטין שיצאו לתובע כלוחם עיקש למען האינטרס הציבורי שבשימור חופי יפו והגנה עליהם, והשמירה על הטבע ועל איכות הסביבה.

16. כתוצאה ממסע הדיבה כמתואר לעיל נרמס שמו הטוב של התובע, והוא ואשתו, גבי זיוה יריב, הפכו מושא לשנאה ולבוז. לתובע נגרמו עוגמת נפש בל תתואר, וקשיים חמורים. עוגמת נפש קשה נגרמה גם לשתי בנותיו של יצחק שדה, אחיותיו של התובע, עקב הפצת הדיבה ולפיה הגן שנטע אביהן והמשמש להנצחת זכרו זה חמישים שנה הוא למעשה שטח שהתובע השתלט עליו שלא כדין וללא קשר ליצחק שדה.

17. יתר על כן, התפוצה הרחבה שהעניקו הנתבעים לדברי הדיבה, והחזרה עליהם שוב ושוב, גרמה לכך, שאנשים וגופים רבים שדבר הדיבה הגיע אליהם שינו באופן קיצוני את יחסם לתובע.

כך למשל, כמה משכניו של התובע, שהיו עימו בקשרים הדוקים ושהעריכו את פועלו למען השכונה, התרחקו ממנו כאילו היה מוקצה, ואף חתמו על עצומות נגדו.

בנוסף, עמותה שהתובע היה בין מקימיה (עמותת יפו יפת ימים) ושפועלת למען שמירת הטבע והנוף של יפו, ניערה חוצנה ממנו.

שינוי דומה ביחס אליו חווה התובע מצד מינהל מקרקעי ישראל ומצד עיריית תל-אביב, שעמם הוא מצוי בקשרים בנושאים שונים הנוגעים לגן יצחק שדה (המצוי בתחומי עיריית תל-אביב ועל קרקע בבעלות המינהל).

18. אין כל ספק, כי בעקבות פרסום דברי הדיבה החמורים נפגעו תדמיתו ושמו הטוב של התובע פגיעה שאין לה תקנה, ואין לה פיצוי כספי.

הנוק שנגרם לתובע גדול במיוחד בהתחשב בכך, ששמו הטוב היה ללא כל רבב עובר למסע ההכפשה שהוא כתב תביעה זה, והוא היה ידוע בקרב כל מכריז הרבים כאדם הגון וישר במיוחד, שטובת הכלל (ולא טובתו האישית) בראש מעייניו, ושמעולם לא ניצל את שמו של אביו להשגת טובת הנאה כלשהי.

19. אתראות בעל-פה ומכתבי אתראה ששלח התובע בעבר לא הועילו.

יצוין, כי לתובע נודע דבר המשלוח של חלק ממכתבי הדיבה באיחור רב ובדרך מקרה. משנודע לו על כך, הזהיר התובע את הנתבעים כמה פעמים, בכתב ובעל-פה, כי יחדלו מהפצת הדיבה, העמיד אותם על הכזב שבה, ואף הציע להציג בפניהם ראיות המעידות על כך, ודרש מהם להתנצל.

כמו כן שלח התובע מכתבי אתראה פעם נוספת עובר להגשת התביעה, ובהם הובא **לידיעת הנתבעים כי המקור עליו נסמכו דבריהם כביכול (מז' נסים נסים, ראו בנספחים "ג" ו-"ד" לעיל) חזר בו מטענותיו והתנצל**. ואולם, אפילו כעת נענו המכתבים בסירוב מוחלט להתנצל ולפצות את התובע, בהכחשה נמרצת ובניסיון "להרוויח זמן".

העתקי מכתבי אתראה מצורפים לכתב התביעה כנספחים "1"-"5".

20. התובע מעריך את הנזקים שנגרמו ושייגרמו לו בשני מיליון ש"ח לכל הפחות. ואולם, משיקולי אגרה מעמיד התובע את תביעתו על סך של 1,000,000 ש"ח בלבד.

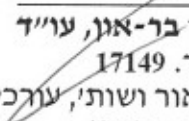
21. זה המקום להדגיש, כי הנתבעים נהגו בחוסר תום לב קיצוני, הואיל ומעשיהם נועדו כל כולם לפגוע בתובע בזדון ומתוך מניעים פסולים, והם פרסמו את הדיבה מבלי שטרחו לבדוק את העובדות לאשורן.

יצוין, כי הנתבע 3 אמר לתובע בשנת 1999 או בסמוך לכך, כי "לא נעים לו לפגוע בשמה הטוב של משפחה מכובדת כמו משפחת שדה", ואיים, שאם התובע לא יפסיק להתנגד ולארגן התנגדויות לתוכניות הבנייה שלו ושל אחרים, הוא יפתח "תיבת פנדורה". דברים דומים אמר הנתבע 3 גם לאשת התובע. רק מאוחר יותר הבין התובע, כי הנתבע 3 התכוון בדבריו אלה להפצת דבר הדיבה השקרי שהוא תביעה זו.

22. לבית משפט נכבד זה הסמכות המקומית והעניינית לדון בתביעה בהתחשב במקום מגורי הנתבעים ובסכום התביעה.

23. אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד, כדלקמן:-

- א. להזמין את הנתבעים לדין, ולחייבם לפצות את התובע, ביחד ולחוד, בתשלום סך 1,000,000 ש"ח בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק החל ממועד הגשת התביעה ועד למועד התשלום בפועל.
- ב. לחייב את הנתבעים, ביחד ולחוד, באגרות התביעה וכן בהוצאות ובשכר טרחת עו"ד בצירוף מע"מ, הכל בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק החל ממועד הגשת התביעה ועד למועד התשלום בפועל.
- ג. לחייב את הנתבעים לפרסם התנצלות בשלושה עיתונים יומיים, בנוסח ובהיקף שייקבע על ידי בית המשפט הנכבד.

גדי בר-און, עו"ד
מ.ר. 17149
ליאור ושות', עורכי-דין
ב"כ התובע